

Před dalším plněním se musí formy důkladně vyčistit

Obrábění svícnu vyklopených z forem

Zvěřinec z Eliáše

V Eliášově ulici v pražských Dejvicích se už patnáctým rokem setkávají dospělí lidé s mentálním a kombinovaným postižením. Dílna Eliáš je totiž službou sociální rehabilitace, kde si hendikepovaní osvojují pracovní a sociální dovednosti. Vyrábějí tu drobné keramické předměty, které se lisují ve speciálních sádrových formách.

V Eliáši se střídá asi 20 lidí s postižením, většina z nich sem chodí pravidelně dvakrát týdně. Obvykle se jich tu sejde tak sedm až osm. Pracovní den začíná společným ranním zahájením v kruhu. „Snažíme se žít v rytmu času. Připomeneme si, jaké je datum a kdo má svátek, protože věříme, že každý den má jinou náladu a svůj charakter. V pondělí bývá člověk zpravidla unavenější. V úterý má chuť pustit se do práce, když je ale příliš nabuzený, může

třeba docházet i ke konfliktům. V pátek naopak bývají lidé po celém týdnu už trochu vyčerpaní,“ popisuje Kamila Chromečková, když mě dílnou provází. Kromě stálého pětičlenného týmu, který se stará o to, aby dílna fungovala, sem chodí také praktikanti z různých škol sociálního zaměření a dobrovolníci. Jsou to studenti, sociálně vyloučení lidé, kteří třeba nemají práci, ale chtějí být užiteční, nebo zkrátka ti, kteří mají dobré srdce a baví je nezištně pomáhat jiným.

Každý něco dokáže

Technologii výroby, stejně jako mnohé sádrové a kaučukové formy, získala keramická dílna Eliáš z léčebně terapeutické dílny Vaudésy Keramik v Association La Branche – Savigny ve Švýcarsku. „Tento typ výroby je založen na několika poměrně snadných činnostech, které jsou schopni vykonávat i lidé s velmi vysokým stupněm postižení. Proto je heslem naší dílny „Každý něco dokáže“,“ říká mi Kamila.

Těžiště výroby tady představují výrobky z unikátních forem, většinou ve tvaru zvířat. Typický výrobní cyklus trvá dva měsíce a umožňuje vyrobit desítky až stovky drobnějších kusů výrobků. „Formy jsou dvoudílné. Otevřou se a důkladně se vyplní hlinou. Mačkáme ji tam prsty, což má veliký význam například pro lidi s dětskou mozkovou obrnou, kteří mají spastické ruce a obtížně

prsty ovládají. Vytvářením tlaku do hlíny se totiž alespoň trochu uvolní. Při práci s formami se také trénuje soustředění a pozornost," vysvětluje mi má průvodkyně.

Zvířátka z forem

Formy mají různé velikosti – od 3 až do 33 centimetrů. Najdete mezi nimi například kočky, ptáčky, psy, slony, tučňáky, kance, zajíčky nebo sovičky. Stejným způsobem se vyrábí i další dekorativní předměty, aromakameny nebo svícny. Když se formy naplní, zavřou se a dají se do lisu, kde se díky velkému tlaku výrobek spojí. Ve formě pak odpočívá do druhého dne. „Forma si vezme trochu vlhkosti, výrobek se o trochu zmenší a jde krásně vyklopit. Poté, podle velikosti výrobku, ještě 14 dnů až měsíc schne. Když uschne, musíme ho ještě začistit, protože zejména ve švech bývají nejružnější nedokonalosti. A pak už jde do pece, kde se vypálí,“ popisuje Kamila Chromečková výrobní postup. Výrobky se pálí na vysokou teplotu a neglazují se. Ještě před schnutím jsou ale jemně obrobena až leštěna, aby dokonale vyniknul přirozený charakter a krása hlíny. Používají se tři barvy – bílá, červená a černá.

Speciální obchůdek

O odbytu keramická dílna Eliáš nouzi nemá. „Naši klienti pracují pomaleji, než zdravá populace, a tak je dobré si zakázku objednat alespoň dva měsíce předem. Pokud ale máme zboží na skladě, dodáme je okamžitě,“ vysvětluje. Asi nejvíce se prodá na vánočních trzích. V nabídce totiž mají i celý betlém, který se také vyrábí pomocí speciálních forem. „Důležitým odbytištěm je pro nás také Eliášův obchůdek v ulici Jugoslávských partyzánů nedaleko odtud, kde se prodávají nejen naše výrobky, ale i výrobky dalších chráněných dílen z celé České republiky,“ dodává Kamila.

Najít práci je těžké

Klienty práce s hlínou baví. Vozíkář Standa chodí do Eliáše jen jednou za čas, ale o to raději. „Je to tady bezva. Mám tu kamarády, můžu si popovídat a ještě něco vyrobím,“ usmívá se sympatický muž. V keramické dílně Eliáš také usilují o to, aby se ti nejšikovnější dokázali uchytit na trhu práce. „Někdy se to podaří, ale ne na každého se dostane. Najít práci je pro lidi s postižením těžké, a tak se jim snažíme pomoci,“ říká Kamila Chromečková. Kromě keramické výroby z forem tu lidé tvoří nejrůznější keramiku ručně a točí i na kruhu. Mezi další terapeutické aktivity patří eurytmie, tedy terapie pohybem a tancem, muzikoterapie a arteterapie. •

„Je to tady bezva,“ říká Standa

Úterní Eliášská skupina pózuje před dílnou

Plnění forem hlínou si přišli vyzkoušet i lidé z textilní dílny Gawain

Obě poloviny formy se musí před lisováním správně spojit

Mirek přemýšlí, jakou barvou misku naglazuje

LETOS SLAVÍ 15 LET

Své bezbariérové prostory otevřela lidem s postižením v Eliášově ulici 20 v pražských Dejvicích před 15 lety, přesně 5. ledna 1998. Dílna je zařízením sociální rehabilitace pro lidi s mentálním a kombinovaným postižením. Výplatu tu sice nedostávají, ale za pobyt zde také nic neplatí. Posláním Dílny Eliáš je pomoci uživatelům služby získat základní pracovní a sociální návyky a dovednosti potřebné pro smysluplné začlenění do společnosti. Podporují je také v samostatnosti ve všech oblastech života. Máte-li zájem se o dílnu dozvědět více, prohlédnout si její výrobky nebo ji podpořit, navštivte internetové stránky: www.dilnaelias.cz.